DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

S C O R B U T O.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

SCORBUTO

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE DIGNISSIMI VICE-CANCELLARII,

ARCHIBALDI DAVIDSON, S. S. T. P. P.

ET COLLEGII GLASG. PRAEFECTI:

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS RITE AC LEGITIME CONSEQUENDIS;

IN COMITIIS

UNIVERSITATIS GLASGUENSIS,

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

GULIELMUS RANDLE SHAPTER, A. M.

ANGLUS.

COLLEG. CHIRURG. LONDIN. SOC.

SOCIET. PHYSIC. LONDIN. SOC. HON.

ET,

LEG. EQUIT. BRIT. SEPTENT. REG.

CHIRURGUS.

Ad diem vi Aprilis hora locoque solitis.

" Ora notat pallor, macies in corpore toto est,
Et tetrico in vultu mortis imago sedet."

Buchanan. Elegiar. Lib. eleg. 1.

GLASGUAE:

IN AEDIBUS ACADEMICIS

EXCUDEBAT ANDREAS FOULIS,

ACADEMIAE TYPOGRAPHUS.

M.DCC.XCII.

VIRO

ERUDITO ET SPECTATISSIMO

DAVIDI HOME,

ARMIGERO,

EX TRIBUNIS

MAGNAE BRITANNIAE COPIARUM

UNI;

REGII EQUITATUS BRITANNIAE

SEPTENTRIONALIS

PRO TRIBUNO;

HANC DISPUTATIONEM INAUGURALEM

EA QUA PAR EST OBSERVANTIA

D. D. D.

GULIELMUS RANDLE SHAPTER.

Dr. Lister

with respectful Compts.

from his friend

his Pupil

& obliged humble Servt

The Author.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE SCORBUTO.

QUAECUNQUE natio in commerciis rebusque bellicis versari consuevit, ea vitam valetudinemque nautarum et militum, ut pote quod summi sit momenti, commodam omni, quae potest adhiberi, ratione haud dubie debet conservare.

Nemini, qui ulla misericordiae portiuncula sit praeditus, non dolori acutissimo esse potest, cum, quot fortium virorum millia, flore aetatis et vigore gaudentia, strage, quam ediderit scorbutus, horrenda fuerint rapta, secum considerat. Cum in classibus et exercitibus semet ostendit, multo quidem plures occidit, quam pugnae cruentissimae terra factae, vel summa tempestatum foedissimarum, quae mari saeviunt, violentia absumere potuit. Ita medici, utilitati politicae consulentes, et humanitate impulsi, in natura hujusce morbi exitiosi foedique investiganda, et in remediis, quae ei accommodatissima sunt, excogitandis operam diligenter posuerunt; nec hoc, quod illis laudi dandum est, frustra fecerunt, namque, non tantum curationem ejus certam citamque, sed etiam auxilia, quibus principiis ejus efficaciter occurri, et valetudo prospera conservari potest, feliciter invenerunt.

Conditionem ejus praxeos, quae hoc in morbo, in praefentia adhibetur, excultam obfervationibus, viri in primis celebris, Lind fagaciffimis, quas ab experientia propria, longe lateque patente, deduxit; et exemplum ejus rationis quae morbo venienti occurit, illi circumnavigatori illuftriffimo, praefecto Cook, magna ex parte, debent mortales, et grates illis dignas perfolvere nunquam valebunt.

DEFINITIO.

Scorbutus autem a CULLENO ita definitur. "In regione frigida (*a*), poft victum putrefcentem, falitum, ex animalibus eonfectum, deficiente fimul materia vegetabili recente (*b*); Afthenia; ftomacace; in cute maculae diverficolores, plerumque livefcentes, praefertim ad pilorum radices." (*c*).

(*a*) Quanquam fcorbutus in regionibus frigidioribus plerumque generatur; exempla tamen non defunt, ubi in plagis orbis terrarum calidioribus femet oftendit. Claffes ad Indiam orientalem navigantes frequenter infeftavit (*aa*). In claffe viri nobilis ANSONII dum littus Mexiconis legebat (*bb*); et in ea, cui praefuit ille domitor Gallicae fuperbiae inclytiffimus, dum in India erat occidentali, faevit (*cc*).

(*b*) Scorbutus nonnunquam fefe in confpectum dedit, dum diaeta e materia vegetabili ex toto conftabat. Stark periculis in fe ipfum factis, notas fcorbuti a diaeta, e pane aquaque, quibus oleum olivae fuit adjnnctum, confecta, menfibus Augufti et Septembris, oriri compertus eft (*dd*). Quinetiam Milmannus duarum pauperculárum mentionem injicit, quae in fcorbutum, propterea quod infufo theae et pane victitarunt, graviffimum inciderunt (*ee*).

(*aa*) Clark on Hot Climates. (*bb*) Walter's Account of Lord Anfon's Voyage. (*cc*) Blane's Difeafes of Seamen. (*dd*) Stark's works, p. 105. (*ee*) Milman, p. 24.

(*c*) Genera Morborum Culleni, p. 294.

HISTORIA MORBI.

STADIUM PRIMUM.

Scorbutum accedere clare manifesteque testantur languor motusque aversatio, quae brevi excipit lassitudo universa, quae, e somno, quam ante eundem inchoatum, evidentius sentitur (*a*). Respiratio nisu etiam levissimo opprimitur, qui etiam cordis palpitationem facit. Genua, exercitatione adhibita, rigescunt et languescunt. Vultus moestus est, et speciem animi demissi prae sese fert. Facies frequenter pallescit et inflatur, et prout morbus progreditur, colorem magis fuscum lividumque sibi assumit. Labia et carunculae oculorum, ubi vasa sanguifera visu faciliora sunt, colorem subviridem habent. His proxime succedunt gingivarum pruritus, tumor ruborque insigniter lividus. Deinde brevi molles et spongiosae evadunt, et frictioni levissimae objectae sanguinem profundunt. Anima plerumque foetet. Cutis est arida, laevis, splendida. Nonnunquam vero, praesertim si febris subsit, est aspera et anserina. Si eam accuratius aspicias, maculae non parum mole variantes, figura abnormes, supra superficiem non elevatae, colore aliquantum rubrae, caeruleae, vel nigrae et lividae, variis in corporis partibus, detegi possunt. Caput faciemve raro; brachia, pectus et truncum frequenter; crura vero et femora saepissime occupant. In conspectum se dat artuum inferiorum tumor, primum fugax, circa suras tantum apparens, vespere appetente; sed brevi con-

(*a*) Milman.

ſtanter oedematoſus evadens, et gradatim in membrum univerſum ſemet diffundens.

Si ulla adſint ulcera, hoc morbo plurimum adfici conſueverunt, et eum accedere nonnunquam in primis indicant, pelliculas generantia, et materiam tenuem, foetidam ſanguini admiſtam profundentia, quae in ſuperficie eorum cogitur. Margines prominentes evadunt, et colorem lividum habent. Morbo pergente apparet fungus mollis, ſanguineus, qui toties, quoties deletur, iterum, paucis horis, repullulat.

STADIUM SECUNDUM.

Per hujuſce ſtadii decurſum, muſculi crurum flexores rigidi et contracti fiunt; et, genubus magnitudine adauctis et dolentibus, uſu artuum inferiorum privatur aegrotus. Multis, qui hoc morbo confliſtantur, crura in molem mirandam intumeſcunt, et vel maculas lividas, vel tumores induratos, dolore excruciante ſtipatos, oſtendunt. Caeterum aliis, ſine ullo auctu ſenſibus percipiendo, omnino indureſcunt (*a*). In eos nunc frequenter invadunt languor et moeſtitia, et exercitatione in aliquantum temporis intermiſſa, motus corporis etiam minimus, ut animi deliquium accedat, facit. Diatheſis Aſthenica conſtanter ſubeſt, et, per hoc morbi ſtadium, manifeſtiſſime deſignatur. Pulſus arteriarum variant, a habitu corporeo aegrotantis ſingulari pendentes; ſed plerumque minus frequentes magiſque languidi quam ſanitate ſubſtante, eſſe reperiuntur. Species, quam facies prae ſeſe fert, magis ſaturnina evadit, et frequenter fato, momento,

(*a*) Lind, p. 116.

concedunt aegroti dimoti, vel aëri puro objecti. Dolores in variis corporis partibus habent, qui ſedem ſaepe mutant, ſed ſaepius in pectore fixi manent, tuſſiendo multum adaucti, et gradu dyſpnoeae non parvo ſtipati. Gingivae, hoc tempore, inſigniter fungoſae, dolentes, et, quibuſdam in exemplis, profunde ulceratae et ad gangraenam proclives evadunt. Quinetiam, praecipue per hoc ſtadium, ex iiſdem, ut quoque e naribus, pulmonibus, inteſtinis, renibus, vaſis haemorrhoidalibus, et ulceribus varias corporis partes tenentibus, profuſius certiuſque profluit ſanguis. Nonnunquam ex ano ſanguis effertur, nec faecibus alvinis admiſtus, nec torminibus ſtipatus. Multo ſaepius vero, hoc tempore, dyſenteria cum dolore graviſſimo aegrotum, infelicem in ſtatum debilitatis miſerandae redigere ſolet. Dentes ſoluti evadunt frequenterque fluunt, quod aliquando, quanquam rarius, ſubſequitur maxillae caries (*a*). Per totum hujuſce ſtadii progreſſum, appetitus, in numero exemplorum longe majore, immutatus manet. Quanquam aegrotantes moeſti animoque demiſſi ſunt, ſenſus illis integri manent. Et non pauci, niſi dyſenteria ſputove copioſiore laborant, nihil doloris, dum quiete fruuntur, ſentiunt, vel eum ſaltem non conqueruntur.

STADIUM TERTIUM.

Quae ſpecies miſeriae nunc ſeſe oſtendunt, eae multiplices ſunt, et non, ſine difficultate et dolore, poſſunt depingi. Cicatrices priſtinae recens exulcerantur, callus fracturarum molleſcit; tumores crurum cutem, donec rumpatur, diſtendunt, praeſertim iis in

(*a*) Van Swieten Comment. Boerhaav. Aphoriſm, 1151.

locis, ubi tumores molles, lividi, dolentes ante fuerunt notati, et cito in ulcera, qualia ſupra fuerunt deſcripta, foeda, ſanguinea et fungoſa convertuntur. Modo febres petechiis et evacuationibus, praeſertim ſanguinis, e vaſis excernentibus diverſis, quae corpus magnopere digerunt ſtipatae; modo icterus, hydrops et hypochondriaſis confirmata; modo colica alvuſque pertinaciter adſtricta exitum hujuſce morbi funeſtum comitantur. Frequenter ſpatio breviſſimo, antequam hic morbus ad finem perducitur, accedunt ſenſus ſtricturae, magna pectoris oppreſſio, et ſpiritus admodum difficilis, dolore ſubter ſternum vel in uno laterum, ſtipatus. Aliis temporibus, ſine ullo doloris ſenſu, ſubito et inſperato decedit aegrotus.

Hujuſcemodi ſunt notae praecipuae, quibus progreſſus hujus morbi regularis inſigniri conſuevit; ſed, vel ob idioſyncraſin, nexum quem cum aliis morbis habet vimve morbi, qui eo tempore epidemice graſſatur, nonnunquam abnormis eſt.

CAUSAE REMOTAE.

Hae, judicio noſtro, non apte, uti fieri conſuevit, in praediſponentes et excitantes, vel ſeminia et poteſtates nocentes, dividi poſſunt, namque ad eundem in conſtitutionem corpoream effectum, recta minuſve recta, edendum, id eſt, ad debilitatem faciendam, conferre videntur. Et cum forſitan, ut duae pluresve morbi, de quo agitur, progenerandi cauſa conjungantur neceſſe ſit quaelibet cauſa ſingularis, prout aliam praecedit ſubſequiturve, excitans vel praediſponens appellari poteſt. Diſcrimen igitur ut dubium parumque neceſſarium, omnino repudiabo.

Frigus et humiditas, ſive in medio oceano, ſive intra moenia praeſidii, aliis cauſis poſtea memorandis adjuncta, in hoc morbo faciendo potenter agunt. Apud Batavos, antequam paludes eorum prorſus emiſſae et exſiccatae fuerunt, ſcorbutus tempeſtate hyemali epidemice frequenter graſſatus eſt, vi ejus exitioſa in ordines populi inferiores tantum agente; dum illi, qui domorum calidarum ſiccarumque ſolatiis fruiti ſunt, et cibo ſalubri uſi, ſtragem, quam dat, horrendam omnino effugerunt. Quinetiam idem, cum in claſſes exercituſque invadit, notatur: Milites enim gregarii nautaeque inclementiae coeli conſtanter objecti, magno numero rapiuntur; dum eorum praefecti hoc malo in ultimis afficiuntur, adverſus id diaeta meliore, et veſtimentis ſiccis et callidis defenſi (*a*).

Penuria cibi, is, qui parum nutriminis praebet, vel talis, qualis concoctu difficilis eſt, ſunt cauſae hujuſce morbi maxime communes, praeſertim ſi prioribus fuerint conjuncta. Quanquam ii, qui cibo ex toto deſtituti ſunt, vitam, in longum temporis ſpatium, nonnunquam produxerunt, et, nonullis in exemplis, huic inopiae ſuperſtites fuerunt; cum tamen exitio eſt, mortem eorum aſſidue praecedunt ſigna ſcorbuti (*b*). Alimentum, parum nutrimenti ſufficiens, ſive e materia vegetabili animalive conſtet, ſcorbutum facit.

Saepiſſime vero a diaeta concoctu dificili proficiſcitur, qualis nautis propria eſt, quae compoſita eſt e farina vegetabilium, quae nihil fermentationis ſubiit, ad

(*a*) Donald Monro on the deſeaſes of the Army. p. 252. Milman. P. 31. Lind P. 72.

(*b*) Hiſtoire de l' Academie des ſciences de Paris, l' Anné 1756 p. 49, et 1761 page 27.

gradum usque duritiei permagnum cocta; et e piscibus et carne, per sal diu conservatis, in quae ventriculus difficillime agit, quaeque, portionem nutriminis exiguam, pro mole, praebent. Quidam posuerunt, sal, quo cibus eorum imbutus est, unicam morbi esse causam. Hanc notionem autem a vero longe deflectere hoc plane evidenterque testatur, quod scorbuto laborantes aquam marinam, ut in auxilium multorum aliorum morborum promptam, sine ullo sui morbi auctu, biberunt (*a*). Nec operarios in salinis hoc morbo, ulla ex parte, affici comperimus.

Inertia et desidia ad scorbutum generandum magnopere faciunt. Nauta impiger et strenuus, agricola laboribus duris deditus, et eques impetui ejus diu obsistunt; dum milites classiarii, opifices vitam sedentariam agentes, et pedites, non satis excercitationis adhibentes, brevi corripiuntur violentiaeque ejus facillime cedunt. Qui mortales vitam laboriosam diu degerunt, et, eam statu otii pigritiaeque mutarunt, ii in scorbutum frequenter incidunt, ut in epistola sua ad Lind notavit celebris Linnaeus. " Fabri," inquit, " Et metalli fossores, qui quotidie sudore diffluunt, sudorem effundunt muriae instar, salsum, si digito abstergas et gustes, nec tamen aegrotant; si vero laedantur, ut lectum chirurgi aliquando petant et quiescant, dum consolidatur vulnus, interim scorbuto, saepus ita inficiuntur, ut vix evadant" (*b*).

Contra, exercitatio violenta, vel tam diu adhibita, ut defatigationem faciat, vires corpori convellit, et non minus perniciosa est. Scorbutus in classibus exercitibusque apparuit, ubi causa ejus praecipua nulla alia

(*a*) Lind Part. 2. Chap. 1. (*b*) Lind. p. 284.

esse visa est, quam labor durus protractiorque, et intervalla quietis justo breviora.

Quidam animi affectus vim hoc in morbo summam habent. Ortui ejus favent, et progressum accelerant anxietas, moestitia, desperatio. Exempli gratia, cum nautae, tempestatibus numerosis et diuturnis exagitati, de reditu ad patriam tuto, ob res quaslibet fortuitas, animum despondere incipiunt; vel cum auxilium ab obsessis diu expectatum, et jam quam proxime accedens, subito tollitur et omnino frustratur, spes momento evanescit, et languidi debilesque viso isto amico, sed fallente et fugace, hucusque exhilirati et sustentati, malo venienti repente succumbunt, et victoriam facilem, et sine luctamine fere, inimico funestissimo relinquunt.

Si vero, contra, res longe aliter se habeant, et grata et accepta attentionem eorum in sese iterum feliciter convertant, fortitudo illis redit, nisus renovant, et cum malo colluctantes id vel ex toto depellunt, vel violentiam gravitatemque ejus retardant, donec, rebus circumstantibus mutatis, omnino restituantur.

Omnes hae causae violentius agunt, et signa lethalia citius certiusque movent, si ulla injuria valetudini, per morbos antecedentes, fuerit illata, viresque corpori convulsae ut cum aegroti in febres frequenter, reciderunt, et ex iisdem convaluerunt.

CAUSA PROXIMA.

Causam hujusce morbi proximam, de qua auctores celeberrimi tam diu tamque acriter certarunt, admodum invitus propono. Nulla causae proximae notio adhuc pro certo est recepta, quaeque tradi solet, ea hypothesi merae plerumque innititur. Igitur minime

mirandum eſt, apud medicos ſuper ea haudquaquam conveniſſe. Si cauſa proxima aut continens talis ſit, qualis a Gaubio celeberrimo depingatur, (*a*) "quae" nempe "morbum ita efficiat, ut, illa poſita, hic ponatur, durante duret, mutata mutetur, ablata tollatur"; evidens manifeſtumque eſt, omnem ejus notitiam a cauſis remotis rite inveſtigatis, a ſignis, et effectibus remediorum diligenter conſideratis, et ab iis, quae in conſpectum dant inciſiones cadaverum, deduci oportere. Cum ad hunc inveſtigationis modum in morbo, quem exequimur, decurrimus, omnes ejus cauſas remotas ad ſyſtema univerſum debilitandum recta minuſve recta conferre; ſigna hanc debilitatem clare perſpicueque demonſtrare; quod effectibus remediorum adhibitorum notiſſimis amplius etiamnum firmatur, facile comperimus. Quinetiam cadavera ſecta ſequelas debilitatis evidenter oſtendunt. Muſculi molles, et laceratu vi etiam minima faciles, reperiuntur; epiphyſes et cartilagines oſſium ſolutae ſunt, et ſanguis in diverſis corporis partibus effuſus.

Putredinem ſanguinis pro cauſa hujus morbi proxima haberi debere nonnulli auctores aſſeruerunt (*a*); hoc vero recipi nequit, quoniam vitae animali adeo adverſum eſſe videtur, ut eam haud dubie extingueret. Inſuper ſanguis detractus, ut experientia teſtatur, firmiter cogi ſolet; quod non incideret ſi revera putridus foret. Caeterum mutationem humorum, quae a conditione eorum communi diverſa eſt, revera incidere poſſe, animus mihi non inclinat ut negem, quod partes continentes raro multum laedi, quin humores

(*a*) Gaubius Patholgia §. 61.

(*a*) Pringle on the Diſeaſes of the Army. p. 402.

quoque, quos comprehendant, a ſtatu ſolito aliquantum aberrent, credo. Qualis vero haec mutatio ſit, cum nullam ejus notionem claram habeam, dicere non audeo. Igitur nihil aliud quam cauſam proximam in medium proferam, quae, ſi non omnino accurata ſit, meritum tamen nudae ſimplicitatis habet. Liceat ergo, ſed ea, quae juvenem decet, modeſtia, dicere, cauſam ſcorbuti proximam in ſtatu debilitatis corporis univerſi ſingulari conſiſtere.

RATIO SIGNORUM.

1. Languor, motus averſatio, laſſitudo univerſa. Haec omnia ab eadem cauſa, debilitate nempe fabricae corporis univerſae, proficiſcuntur. Muſculi in actionem difficulter adducuntur. Quinetiam excitata debilis eſt, diu continuari nequit, et eam brevi excipit defatigationis ſenſus, qui nonnunquam, ſine ullo niſu antecedente, ſolet accedere, et non, in morem laſſitudinis exercitatione inſolita factae, ejuſve quae febrim comitatur, ſomno vel poſitura horizontali levatur. Quae omnia cum a gradu debilitatis conſtante, et vigore poteſtatis vitalis diminuto, pendere clare probant.

2. Spiritus difficilis cordiſque palpitatio.—Circuitu ſanguinis per actionem muſculorum adauctam accelerato, motus cordis et pulmonum quoque, pro rata parte, adaugeatur neceſſe eſt. Hoc in valentiſſimis et valetudine commodiſſima fruentibus etiam aliquantum dyſpnoeae facere notamus. In exemplo vero praeſente, infirmitas muſculorum, qui reſpirationi inſerviunt, aliis corporis muſculis propriae conjuncta, tranſitui ſanguinis per pulmones libero amplius etiamnum ob-

ſiſtit. Spiritum difficilem autem ab hac cauſa, et non ab ullo vitio organico, oriri abunde teſtatur abſentia ſignorum uſitatorum, quae affectus pulmonum morbidos ſubeſſe demonſtrant. Cor quoque, ob fluxum ſanguinis in ventriculum dextrum adauctum, et renixum a pulmonibus factum, violenter agere cogitur; ſed actio ejus, cum, in modum reliquarum partium, debilitatum ſit, convulſiva et abnormis evadit, et ita palpitatio progeneratur.

3. Tumor, pruritus, rubor, et haemorrhagia gingivarum; et animae foetor.—Priorum ſignorum cauſa evidenter eſt laxitas gingivarum inſolita, quae congeſtioni ſanguinis favet. Vaſa diſtenſa pruritum et ruborem progignunt, et injuria etiam leviſſima iis illata tunicas, ob magnam teneritatem, rumpit, et profuſionem ſanguinis non modicam facit.

Quantum ad foetorem animae ſpectat, is effluviis materiae putridae e gingivis exudantibus a quibuſdam auctoribus fuit tributus (*a*). Caeterum, ut opinamur, nos ſuffulcit analogia, cum eum a morbida ſalivae mutatione (*b*), vel ab exhalatione pulmonum oriri ponimus. Namque neminem latet, rem in hominibus ita ſeſe habere, qui nullo gingivarum, vel ullius oris fauciumve partis, affectu laborant, praeſertim poſtquam cibo diu abſtinuerunt, poſt mercurium adhibitum, vel dum menſtrua ſolito tempore foeminis proveniunt.

4. Maculae cutis.---Hae a ſanguine e vaſis eundem vehentibus effuſo, vel ecchymoſi, originem deducunt. Vaſa debilitata, et viribus a tergo vel effectibus preſſurae fortuitae non amplius reſiſtere valentia,

(*a*) Milman, p. 83. (*b*) Lind, p. 269.

rumpuntur, et ſanguinem quem comprehendunt, in telam celluloſam vicinam profundunt. Vir celebris Van Swieten memoriae prodit, ſe, cum carpum aegroti ſcorbuto laborantis, arcte potius, contrectaſſet, ut ictus arteriarum numeraret, veſtigia digitorum in cute decolorata, proximo die, detexiſſe (*a*).

5. Tumores dolentes lividi artuum inferiorum, et praeſertim genuum.—Reditus ſanguinis, etiam ſanitate ſubſtante, ſemper magnopere, corpore erecto, impeditur. In ſcorbuto igitur, ubi vaſa ſanguifera, praeter conſuetudinem debilitata et relaxata, humores, quos vehunt, poteſtate ſolita propellere nequeunt, ponderi columnae aſcendentis cedant, et magnopere diſtendantur oportet. Hinc proficiſcuntur tumores, dolores, cutis decoloratio.

6. Dolores partium diverſarum fugaces.—Hi a vaſis, ob laxitatem, nimis diſtenſis oriri videntur; namque eos, ſanguine effuſo, levari plerumque notamus.

7. Sanguinis e variis corporis partibus profuſiones.—Vaſa, per extrema hujuſce morbi ſtadia, adeo infirma evadunt, ut, quod ſupra fuit comprehenſum, viribus a tergo cedant, et ſanguis e finibus eorum erumpat.

8. Cicatrices ulcerum, et calli oſſium diſſoluti. Hae partes, cum reliquis corporis comparatae, pro infantilibus vel infirmis, et per injurias affectu, vel debilitatu, prout minus principii vitalis poſſident, facilioribus habendae ſunt. Quandocunque igitur corpus exhauſtum eſt, et detrimentum, quod partes ejus conſtituentes capiant, penſare nequit, hae

(*a*) Van Swieten Comment. Boerhaav. Aphoriſm, 1151.

primae perduntur, femet fuftentare minime omnium valentes.

9. Ulcera foeda, fanguinea, fungofa.—Haec profluunt a magno atoniae vaforum gradu, quae fana et valentia pus bonum fecernunt; fed nunc faniem fanguinolentam profundunt; quae in fubftantiam textura firmam, toties, quoties arte deletur, redeuntem, non raro cogitur.

DIAGNOSIS.

Hic morbus a quolibet alio, per notas in definitione fupra traditas, tam facile fecernitur, ut verbum unum etiam fuper ea, hoc in loco, amplius addere fupervacaneum effe ducam.

PROGNOSIS.

Quod de eo hujufce morbi, qui maxime probabilis eft, exitu opinari debemus, id a fpatio temporis, per quod manfit, et ab aetate ftatuque valetudinis aegroti, antequam acceffit, rite confideratis pendeat neceffe eft.

Si morbus parum progreffus fecerit, vel licet adeo provectus fit, ut ftadium fignorum fecundum apparere inceperit; nihilominus tamen, fi crura non adeo tumefacta vel contracta funt, ut poteftatem exercitationis adhibendae adimant aegroto, in primis probabile eft, diaetam idoneam mutationemque fitus eum brevi ad fanitatem effe reducturas, praefertim fi junior eft, et non morbis antecedentibus, vel acceffionibus hujus ipfius mali prioribus, debilitatus.

Alvus uſu vegetabilium ſoluta, cutis mollis et humida evadens, maculae lividae colorem flavum ſibi gradatim aſſumentes, et ſpecies, quam vultus prae ſeſe ferre ſolet, rediens, ſalutem ex toto reſtitutum iri promittunt.

Si vero morbus manſit, donec ſigna acceſſerint violentiora, qualia ſunt durities alvi pertinaciſſima, quam exceperint dejectiones copioſae et ſanguinolentae; ſyncope frequens; maculae cutis nigreſcentes, et gingivae profunde ulceratae; haemorrhagiae profuſae, et magna reſpirationis oppreſſio et difficultas, in ſummo periculo verſatur aegrotus, et mors ejus frequenter admodum ſubita et inſperata eſt. Aliis vero temporibus in hydropem, dyſenteriam, aut phthiſin pulmonalem deſinit morbus.

PROPHYLAXIS.

Cum remedia, in auxilium hujus morbi formidoloſi prompta, multis in locis, minime parabilia ſint, et aliquando neutiquam poſſint comparari, ſummi momenti eſt; ut ad omnia, quae morbo venienti poſſunt occurrere, decurratur. " Quod ad curam attinet, facilius multo eſt morbo huic venienti occurrere, quam illum depellere; cum enim corpori ſemel inſederit, difficillime medicinam ſentit" (*a*).

Effectuum rationis, quae acceſſionem morbi retardat aut praecavet, utilium exemplum nobiliſſimum ſuppeditant ea, quae a viro clariſſimo praefecto Cook, dum triennium in orbe terrarum circumnavigando conſumpſit, in uſum revocata ſunt. Summa ejus attentio et di-

(*a*) Mead. Monita et Praecepta Medica. Cap. XXI. Pag. 257

ligentia indefessa in regulis, huic consilio praescriptis, adhibendis successum illum prosperrimum habuerunt, qui conatus illius jure celeberrimi navigatoris comitari consuevit.

Neminem autem fugere potest, rationem morbo occurrendi in obsistendo causarum remotarum actioni consistere oportere. Cum hae variae sint, auxilia quoque, ad quae iis adversandi causa confugi debet, varia sint necesse est.

Certissimae hunc morbum a mortalibus avertendi rationes sunt corpus calidum, siccum mundumque servare, et exercitationem et diaetam idoneas neglectui nunquam habere.

Qui classibus et exercitibus praesunt, ii, dum commoditati curae suae demandatorum et solatio consulunt, eodem tempore ad valetudinem eorum illibatam conservandam magnopere conferent.

Si res fortuitae, vel natura militiae eos aëris frigidi humidique inclementiae objiciat; cura agatur, ut vestimenta calida, et indusia linea a sordibus bene repurgata, et frequenter mutanda, illis sufficiantur. Ad lectos aër purus libere adspiret, et loca, quae teneant, sicca et calida constanter serventur. Exercitationem singulis diebus adhibeant; sed omnis nisus, qui defatigationem facit, caute defugiendus, praesertim ab iis, qui tantum e morbis praecedentibus emergunt. Diaeta concoctu facilis sit, et satis nutriminis praebeat. Cibi animalis et vegetabilis mistura maxime convenit. Si vero situs talis sit, ut nihil praeter piscem carnemque duram et salitam possit comparari, solutio eorum in ventriculo, eadem aqua recente liberaliter diluendo, facilior reddatur. Successum suum prosperum in malis scor-

buti evitandis, munditiae copiaeque bonae aquae potiſſimum tribuendum judicavit vir, laudibus ſummis conſtanter efferendus, Cook. Cum in longis navigationibus aqua recens deficit, ex aqua marina diſtillatione ellici poteſt, et palato gratior reddi, eandem aëri fixo acidove fructuum ſucco imbuendo. Cereviſia bona, pura, bene fermentata, pomaceum, infuſumve bynes recens, quale a viro claro M'Bride laudatur, copioſe adhibeatur. Dotes antiſcorbuticas ejus cereviſiae, quae e pinu Americana et faecibus ſacchari praeparatur, ſummis laudibus tollet vir celebris Lind (*a*). Varia e materia vegetabili praeparata, qualia ſunt conſervae, uti appellantur, et conditus e variis fructibus, ut limoniis, aurantiis, &c. confecti laudantur, et haud dubie, ſi cum ratione jam propoſita fuerint conjuncti, proſunt. Aliter parum fiduciae in illis collocandum (*b*). Qui e morbis longis et gravibus convaleſcunt, et igitur multum debilitantur, ii potiſſimum attendendi, et omni ratione corroborandi ſunt ; quoniam in ſcorbutum incidere magnopere periclitantur.

Cum vis imaginandi triſtis, deſperatio et moeſtitia ad proclivitatem ad morbum, quem exequimur, augendam magnopere conferant, omnes rationes ſunt adhibendae, quibus animus a malis, quae ſubſunt, abduci, et hilaritas jucunditaſque moveri poſſunt. Ut ad omnia, quae excogitari queunt, oblectamenta decurratur et ſpes levaminis ſubitanei et efficacis foveatur, ſumma confidentia ſuadendum eſt.

(*a*) Lind, p. 178. (*b*) Milman, p. 42.

Regulis ſupra traditis rite obſervatis, ſcorbutus raro invadet, et vitae multorum fortium, qui patriae pugnas faciant, et commercia ejuſdem diffundant, conſervabuntur.

RATIO MEDENDI.

Remedia, in auxilium hujuſce morbi prompta, numeroſa ſunt, effectus tantos edunt aegrotumque miſerandum tam ſubito ſaepe reſtituunt, ut reditus ſalutis pro prodigio fere poſſit haberi.

In primis, ſi fieri poteſt, aegrotus ab aëre frigido humidoque ad eum, qui purus, calidus, ſiccuſque eſt, removendus eſt. Ille ſaltem ignibus, vel veſtimentis calidis corrigendus. Aegrotus vero non ſubito tolendus, et aliquantum vini ei antea dandum, ne ſubito concidat animamque exhalet, ut in nonnullis exemplorum, quae memoriae tradiderit celebris Lindus, incidit. Quod ſupra de diaeta et exercitatione, cum de prophylaxi agebatur, diximus, idem in curatione morbi nunquam neglectui habendum.

Fructus, olera, ut cochliaria, naſturtium &c. pro ſpecificis, hoc in morbo, habentur. Aegro liberaliter ſufficiatur juſculum, e carne recente confectum, in quo cocta fuerunt haec vegetabilia. Quodcunque bibit, id ſucco limoniorum aurantiorumque imbuatur, et abunde expleatur id vegetabilium et fructuum maturorum deſiderium, quo conſtantur inflamantur hoc morbo laborantes. Namque experientia demonſtravit, nonnullos, qui e navibus fuerunt expoſiti, hoc morbo tam graviter laborantes, ut nulla omnino ſalutis ſpes po-

tuerit foveri, gramine loco, ubi cubuerunt, circumdato devorato, brevi convaluiſſe. (*a*).

Ut ad lac, praeſertim in exemplis magnae debilitatis, confugiatur, ſuadent Boerhaavius et Lindus. Caeterum, me judice, caute dari debet,ne diarrhoeam progignat, praeſertim in iis, qui diaetae ſolidiori fuerunt aſſuefacti, et aliquid magis ſtimulans requirunt (*a*).

Si alvus non hiſce rationibus ſoluta ſervetur, ad medicamenta decurrendum eſt, quae leniter agunt, qualia ſunt decoctum tamarindorum vel prunorum, chryſtalli tartari, electuarium lenitivum, &c. Plurimum nocent magnae evacuationes, potiſſimum ſanguinis detractio, qua conſtanter debet abſtineri, quoniam eam adhibitam mors aegroti excipere conſuevit. Quam evacuationem optime ferunt, quaeque ſaepe prodeſt, ea eſt perſpiratio.

Exercitatio, quanquam utilis eſt, admodum caute, praeſertim morbo provectiore, adhibenda eſt; namque ſi vires excedat, exitio repente eſſe poteſt. Qui vero debilitati ſunt, et movere nequeunt, fricari, vel lecti ita ſuſpendi debent, ut leniter huc illuc moveri concutive poſſint. Modica tamen exercitatio, praeſertim qualis eodem tempore oblectationi animi inſervit, ad aegrotum reſtituendum plurimum facit.

Proximum eſt, ut de medicamentis, huic morbo neceſſariis, dicamus. Haec autem ſunt ſtimulantia, et tonica. In illis magnopere eminet vinum quod ſtimulo ventriculo grato eſt, et poteſtatem corrobo-

(*a*) Vid. Claris. Irvin. Glaſguens. Praelect. mſ. de Mater. Medic.

(*a*) Boerhaav. Aph. 1165. Lind P. 198.

rantem in fyftema univerfum diffundit; cujus quoque fit particeps animus. Hoc in morbo utilius efficitur, fi fucco limoniorum, cui aliquantum facchari fuit adjectum admifcetur. Hoc modo fit magis diureticum et diaphoreticum, quam cum adhibetur meracum. Si nequit comparari fpiritus deftillati, ex aqua diluti, in locum ejus, cum commodo, fubftitui poffunt.

Ex his cortex Peruvianus attentionem noftram fibi potiffimum vindicat. Si ftomacho facile fedeat, et largis quantitatibus adhibeatur, effectus ejus boni hinc brevi percipiuntur, quod ulcera fcorbutica fpeciem magis fanam prae fefe ferunt, et profufio fanici fluxu boni puris mutatur. Sub forma decocti dari, vel e vino infundi poteft.

Infufa amara, qualia funt e cortice aurantiorum, columba, radice gentianae, floribus chamomaeli, fummetatibus centaurei minoris, quoque adhibentur, fed multo minus efficaciae, quam cortex, habent. Aquae minerales, aëre fixo ferroque imbutae, ab Hoffmanno et Van Swieten (*a*) fummis laudibus afferuntur. Quae a Black et Prieftley fuerunt detecta, ea nos hafce aquas per decompofitionem arte factam imitari docuerunt. Ope machinae a Nooth inventae, quolibet in loco comparari poffunt.

Caeterum filentio minime praetereundum eft, omnia haec medicamenta tantum, ut rationis diaetae et exercitationis fupra propofitae auxilia, agere. Quanquam utilia funt, parum fiduciae in illis collocandum eft, cum, ea neglectui habita adminiftrantur.

(*a*) Van Swieten Comment. in Boerhaav. Aphorifm. 1146. Hoffman Medic. Ration. Syftemat. tom. 4. part 5. p. 29.

Poſtremum eſt, ut remedia commemoremus, quae ad ſigna morbi graviora levanda accommodantur, cum ea deſunt, quae morbum ex toto depellunt.

Gingivae tumentes ſpongioſae ſanguinemque profundentes, inter initia, eas ſolutione aluminis ex aqua, tinctura corticis Peruviani, gargariſmo ex aqua hordeata, ſpiritu vitrioli et tinctura myrrhae compoſita confecto, lavando poſſunt levari. Cum fungus adeo excreſcit, ut moleſtiae ſit, abſcindendus eſt; vel, ſi ulcera profunda ſint, et ſemet diffundant, eorum progreſſus, ea oleo vitrioli ſpirituve ſalis, vel puro vel diluto, tangendo, ſiſti poteſt (*a*). Tumores crurum oedematoſi frictionibus lenioribus faſciiſque modice arctis curandi ſunt. Sudatio partis affectae fomentis calidis et fumigationibus excitanda. Quae in uſum quoque revocanda ſunt, cum crura indurata et contracta evadunt. Poſtea oleo bene inungantur. Ulcera lino ſicco curanda, vel tinctura Myrrhae humectanda, et fungus modica preſſura coercendus.

Diarrhoea cum ſanguine, quae plerumque ſignum exitiale eſt, ut opium et ore et ano liberaliter adminiſtretur, requirit. Quinetiam enema, e juſculo ovillo, cui quantitas vini rubri Luſitani exigua fuit adjecta, conflatum in canalem alimentarium frequenter immittatur. Decoctum corticis Peruviani valentius, et Ipecacoanhae parvulis doſibus data, efficacia eſſe reperta ſunt.

Sanguinis profuſiones, ſi e partibus, ad quas accedi poteſt, efferuntur, applicatis adſtringentibus et

(*a*) Lind, p. 202.

preſſura ſunt coercendae; ſi vero e partibus internis, raro ſuprimi poſſunt. Cortex Pervianus vero, vinum rubrum Luſitanum, et acida mineralia optimam ſucceſſus proſperi ſpem nobis ſuppeditant.

Hujuſcemodi ſunt ſigna, quae, uti rite attendantur, maxime poſtulant. Si ullus aliis morbus cum ſcorbuto fuerit conjunctus, ut phthiſis pulmonalis, icterus, hydrops, dyſenteria, &c. quae remedia in hiſce morbis adhiberi conſueerunt, ea noſtrae curationis rationi nunquam non adjiciantur.

FINIS.